ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1958

Vyhlásené: 30.12.1958 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

92

Vládne nariadenie

z 22. decembra 1958,

ktorým sa vykonáva zákon č. 70/1958 Zb. o úlohách podnikov a národných výborov na úseku starostlivosti o pracovné sily

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 13 zákona č. 70/1958 Zb. o úlohách podnikov a národných výborov na úseku starostlivosti o pracovné sily:

Oddiel 1
Základné úlohy národných výborov a podnikov

§ 1

Národné výbory a ich výkonné orgány sa starajú, aby sa všetkým občanom zabezpečilo právo na prácu a aby potreba pracovníkov v národnom hospodárstve sa zabezpečila podľa poradia jej naliehavosti. Za tým účelom najmä

a) zabezpečujú zamestnania občanom, ktorí sa o ne uchádzajú;

b) starajú sa, aby prijímanie a zamestnávanie pracovníkov bolo v súlade s potrebami hospodárskych plánov podnikov;

c) starajú sa o využitie pracovnej iniciatívy obyvateľstva, najmä dorastu, žien a osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou;

d) získavajú pracovníkov na prácu v oblastiach s nedostatkom pracovných síl.

§ 2

Podniky (závody) a iné organizácie (ďalej len „podniky“) sú zodpovedné za získanie a za udržanie pracovníkov v počte nevyhnutne potrebnom na zabezpečenie hospodárskych plánov. Pre splnenie týchto úloh sú podniky najmä povinné

a) hospodárne zamestnávať pracovníkov v súlade s požiadavkou čo najväčšieho rastu produktivity práce;

b) zabezpečovať potrebu pracovníkov predovšetkým získavaním dorastu a jeho výchovou v učebnom pomere, prípadne prípravou pre povolanie v pracovnom pomere;

c) vytvárať podmienky pre zvyšovanie zamestnanosti žien;

d) zabezpečovať vhodné pracoviská pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou;

e) starať sa o stálosť pracovných pomerov zlepšovaním pracovných a životných podmienok pracovníkov;

f) starať sa o neustále zvyšovanie kvalifikácie pracovníkov.

Oddiel 2
Zabezpečovanie zamestnania občanom

§ 3

(1) Podniky sú povinné hlásiť voľné pracovné a učebné miesta odboru pracovných síl, zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia rady okresného národného výboru (ďalej len „odbor rady okresného národného výboru“), v obvode ktorého sú pracoviská. Pritom uvedú požiadavky kladené na zastávanie týchto miest, pracovné a mzdové podmienky a prípadne údaje o sociálnych a iných zariadeniach pre zamestnancov podniku.

(2) Odbor pracovných síl a sociálneho zabezpečenia rady krajského národného výboru (ďalej len „odbor rady krajského národného výboru“) určí spôsob a termíny hlásenia voľných pracovných a učebných miest.

§ 4

(1) Odbory rád okresných národných výborov ponúkajú voľné pracovné (učebné) miesta pracovníkom, ktorí sa u nich uchádzajú o zamestnanie a majú bydlisko v ich obvode. Týmto uchádzačom poskytujú odbory rád okresných národných výborov potrebné informácie o voľných miestach, radia im pri voľbe zamestnania podľa ich osobných predpokladov a záujmov a získavajú ich presvedčovaním pre pracovné (učebné) miesta podľa hospodárskej dôležitosti.

(2) Odbory rád okresných národných výborov odporúčajú podnikom prijatie uchádzačov o zamestnanie na voľné pracovné (učebné) miesta, o ktoré majú uchádzači záujem a môžu ich zastávať.

(3) Ak nie je na odbore rady okresného národného výboru hlásené voľné pracovné (učebné) miesto vhodné pre uchádzača o zamestnanie, prejedná tento odbor jeho umiestnenie s podnikom, v ktorom možno takéto miesto zabezpečiť, prípadne mu sprostredkuje zamestnanie v inom okrese dohodou s odborom rady príslušného okresného národného výboru.

(4) Odbory rád okresných národných výborov vedú bežne v evidencii uchádzačov o zamestnanie a výsledky svojej poradenskej činnosti a sledujú obsadzovanie voľných pracovných (učebných) miest v podnikoch. Odbory rád krajských národných výborov sústavne kontrolujú opatrenia odborov rád okresných národných výborov na zabezpečenie zamestnania uchádzačom o prácu.

§ 5

(1) Podnik smie odmietnuť dojednanie pracovného (učebného) pomeru s pracovníkom, ktorý mu bol doporučený odborom rady okresného národného výboru (§ 4 ods. 2), len vtedy, ak

a) pracovník nie je telesne a duševne spôsobilý na práce, pre ktoré sa má prijať; túto spôsobilosť zistí podľa potreby lekárska poradná komisia alebo, ak ide o osobu so zmenenou pracovnou schopnosťou, posudková komisia sociálneho zabezpečenia;

b) pracovník nemá odbornú spôsobilosť alebo nesplňuje ostatné podmienky vyžadované povahou pracovného (učebného) miesta;

c) prijatie pracovníka by bolo v rozpore so všeobecnými predpismi o vzniku pracovného (učebného) pomeru.

(2) Podnik je povinný oznámiť dôvody, pre ktoré odmietol dojednať pracovný (učebný) pomer podľa odseku 1, odboru rady okresného národného výboru. Ak nesúhlasí tento odbor s dôvodmi odmietnutia, rozhodne o povinnosti podniku prijať pracovníka do zamestnania.

Oddiel 3
Nábor pracovníkov

Nábor vykonávaný podnikmi

§ 6

(1) Podniky, ktoré potrebujú pracovníkov, sú povinní žiadať odbor rady okresného národného výboru o predchádzajúci súhlas na ich nábor a žiadosť odôvodniť. Náborom sa rozumie akákoľvek činnosť podniku, ktorá smeruje k prijímaniu pracovníkov.

(2) Odbor rady krajského národného výboru určí spôsob a termíny podávania žiadostí podnikov o súhlas na nábor pracovníkov. Pritom dbá, aby žiadosti podnikov sa účelne spojovali s hlásením voľných pracovných (učebných) miest (§ 3). V prípade naliehavej potreby môžu podniky žiadať o súhlas na nábor i mimo určených termínov. Odbor rady krajského národného výboru taktiež určí, akým spôsobom budú podniky hlásiť obsadzovanie voľných miest náborom.

(3) Ak nevyžaduje miestna situácia v pracovných silách alebo povaha práce udeľovanie súhlasu na nábor pracovníkov, určí rada krajského národného výboru, že súhlas nie je potrebný. Môže tak určiť všeobecne alebo pre určité podniky alebo pre určité kategórie pracovníkov.

§ 7

(1) Príslušný na rozhodovanie o súhlase podľa ustanovenia § 6 ods. 1 je odbor rady okresného národného výboru, v obvode ktorého je pracovisko, ktoré sa má obsadiť. Ak bude nutné vykonať nábor aj v iných okresoch, rozhodne tento odbor po dohode s odbormi rád okresných národných výborov, v obvodoch ktorých sa má vykonať nábor.

(2) Odbor rady okresného národného výboru prihliada pri rozhodovaní o súhlase na nábor pracovníkov najmä

a) k úlohám podniku, pre ktorý sa má nábor vykonať, a k významu ich plnenia pre rozvoj národného hospodárstva, ako i k tomu, ako sú v podniku pracovníci využití;

b) k miestnej situácii v pracovných silách;

c) k úlohám daným plánmi náboru pracovníkov (§ 10).

§ 8

V rozhodnutí o súhlase pre nábor pracovníkov uvedie odbor rady okresného národného výboru rozsah povoleného náboru a dobu, na ktorú sa udeľuje súhlas; podľa potreby vymedzí aj okruh osôb, medzi ktorými možno vykonávať nábor, oblasti, v ktorých možno nábor vykonávať, a formy náboru. Môže aj rozhodnúť, že podniku nepovoľuje vykonávať nábor a že mu bude odporúčať pracovníkov podľa ustanovenia § 4 ods. 2.

§ 9

Na prijatie pracovníkov podnikom v rámci povoleného náboru (§§ 6 až 8) ani na prijatie pracovníkov v prípadoch určenej výnimky podľa § 6 ods. 3 nie je potrebný súhlas odboru rady okresného národného výboru podľa ustanovenia § 13 ods. 1 dekrétu č. 88/1945 Zb.

Nábor vykonávaný odbormi rád okresných národných výborov

§ 10

(1) Odbory rád okresných národných výborov vykonávajú nábor pracovníkov podľa

a) plánov náboru pracovníkov určených vládou alebo orgánom ňou na to splnomocneným na zabezpečenie potreby pracovných síl pre oblasti s nedostatkom pracovných síl a rozpisov týchto plánov vykonávaných Štátnym úradom plánovacím a radami krajských národných výborov;

b) plánov náboru určených radami krajských národných výborov pre okresy s nedostatkom pracovných síl a ich rozpisov vykonávaných odbormi rád krajských národných výborov.

(2) Rady krajských národných výborov určujú plán náboru pracovníkov [odsek 1 písm. b)] pre krytie potreby pracovných síl v najdôležitejších podnikoch v kraji, najmä pre podniky banské a stavebné, pokiaľ je nutné vykonávať nábor v iných okresoch kraja a podnik si nemôže získať pracovníkov z vážnych príčin vlastným náborom.

(3) Odbory rád krajských národných výborov prejednajú s podnikmi, pre ktoré sa má vykonávať nábor podľa ustanovenia odseku 1, bližšie podmienky náboru, najmä aj rozsah splnomocnenia odborov rád okresných národných výborov uzavierať pracovné zmluvy v mene podnikov (§ 15), dobu nástupu pracovníkov do zamestnania, ich prepravu, prijatie podnikom a pracovné a životné podmienky, ktoré podnik zabezpečí. Prejednané podmienky sú záväzné pre odbory rád okresných národných výborov i pre podniky.

§ 11

Odbory rád okresných národných výborov informujú všetko obyvateľstvo o nábore a o pracovných a životných podmienkach na pracoviskách podnikov, pre ktoré sa vykonáva nábor, a získavajú pracovníkov presvedčovaním pre zamestnania v týchto podnikoch.

§ 12

(1) Rady okresných národných výborov určia podniky, medzi zamestnancami ktorých sa bude vykonávať nábor pracovníkov, a rozsah tohto náboru; medzi takéto podniky zaradia predovšetkým tie, v ktorých sú prebytky pracovníkov, a podniky, ktoré môžu dosiahnuť úspory pracovných síl lepším ich využitím alebo nahradiť pracovníkov náborom z miestneho obyvateľstva. Určenie podnikov a rozsah náboru musí sa s kompetentnými podnikmi vopred prejednať.

(2) Rady krajských národných výborov vykonávajú pôsobnosť určenú v odseku 1, pokiaľ ide o nábor pracovníkov v podnikoch s veľkým počtom pracovníkov a v podnikoch, ktoré majú krajské organizačné členenie, a to v tomto prípade po prejednaní s kompetentnými krajskými orgánmi týchto podnikov.

§ 13

Podniky, medzi zamestnancami ktorých sa bude vykonávať nábor pracovníkov (§ 12), sú povinné

a) spolupracovať s odbormi rád okresných národných výborov pri nábore pracovníkov, najmä informovať pracovníkov o význame a podmienkach náboru a presvedčovať ich o dôležitosti ich prechodu na nové pracoviská;

b) uvoľniť získaných pracovníkov z pracovného pomeru.

§ 14

Podniky, pre ktoré odbory rád okresných národných výborov vykonávajú nábor, sú povinné

a) zabezpečiť vhodnú propagáciu náboru s konkrétnymi informáciami o pracovných a životných podmienkach pre získavaných pracovníkov;

b) zúčastniť sa podľa potreby náboru svojimi pracovníkmi;

c) udržiavať styk s odbormi rád okresných národných výborov, ktoré pre ne vykonávajú nábor, a s podnikmi, medzi zamestnancami ktorých sa vykonáva nábor, a spolupracovať pri získavaní pracovníkov;

d) zabezpečiť vopred pre získaných pracovníkov vyhovujúce ubytovanie a možnosti stravovania a kultúrneho a športového života;

e) postarať sa o riadne prijatie pracovníkov a o ich zaškolenie a plniť ostatné podmienky prejednané s odbormi rád krajských národných výborov (§ 10 ods. 3) i podmienky vyplývajúce z pracovných zmlúv.

§ 15

(1) Odbory rád okresných národných výborov sú splnomocnené v medziach všeobecných predpisov o vzniku pracovných pomerov a v medziach prejednaných bližších podmienok (§ 10 ods. 3) uzavierať so získanými pracovníkmi v mene podnikov písomné pracovné zmluvy, pokiaľ

a) nejde o nábor pracovníkov na špičkové práce;

b) odbor rady krajského národného výboru neurčuje výnimku pri nábore vykonávanom podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. b).

(2) Pracovné zmluvy sa uzavierajú spravidla, ak nejde o sezónne alebo kampaňové práce, na dobu časove neobmedzenú. Na určitú dobu, najmenej však na dobu jedného roku, môžu odbory rád okresných národných výborov uzavrieť pracovnú zmluvu, pokiaľ nástup pracovníka do zamestnania je spojený s jeho odlúčením od rodiny a pracovníkovi sa nemôže zabezpečiť rodinné ubytovanie.

§ 16

(1) Odbory rád okresných národných výborov sú povinné získať pracovníkov v určenom počte a dodržať prejednané bližšie podmienky náboru (§ 10 ods. 3) a s týmito podmienkami pracovníkov oboznámiť.

(2) Podnik nie je viazaný pracovnou zmluvou uzavretou odborom rady okresného národného výboru, ak prekročil tento odbor medze splnomocnenia (§ 15 ods. 1). Ak odmietne z týchto dôvodov podnik prijať pracovníka do zamestnania, má pracovník voči odboru rady okresného národného výboru príslušnému podľa sídla tohto podniku nárok na náhradu preukázaného cestovného a ušlého zárobku za čas strávený cestou a nezavineným pobytom v sídle podniku. Odbor rady okresného národného výboru príslušný podľa pracovníkovho bydliska je povinný zabezpečiť pracovníkovi na jeho požiadanie bez meškania zamestnanie.

(3) Pracovník nemá nárok na náhradu podľa odseku 2, ak zavinil uzavretie pracovnej zmluvy pre podnik nezáväznej nesprávnymi údajmi o skutočnostiach rozhodných pre uzavretie pracovnej zmluvy alebo zatajením takýchto skutočností. O týchto dôsledkoch musí byť pracovník pred uzavretím pracovnej zmluvy odborom rady okresného národného výboru poučený.

§ 17

(1) Štátny úrad plánovací môže na návrh rady krajského národného výboru zrušiť alebo obmedziť nábor pracovníkov vykonávaný podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a), pokiaľ podnik nezabezpečil pre pracovníkov vyhovujúce ubytovanie a ostatné pracovné a životné podmienky.

(2) Odbor rady krajského národného výboru vykonáva právomoc podľa ustanovenia odseku 1, pokiaľ ide o nábor pracovníkov vykonávaný podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. b).

§ 18

Kompetentné ústredné úrady v dohode so Štátnym úradom plánovacím, s Ministerstvom financií a s odborovou organizáciou určia bližšie náležitosti pre získavaných pracovníkov, najmä podmienky a rozsah poskytovaných náhrad a príspevkov a rodinných bytov; určia aj vzory pracovných zmlúv, ktoré sa budú s pracovníkmi uzavierať, a uvedú v nich vzájomné práva a povinnosti podnikov a pracovníkov a potrebné poučenie pracovníka o otázkach súvisiacich s uzavretím pracovnej zmluvy.

§ 19

Náklady náboru pracovníkov idú na vrub podnikov, pre ktoré odbory rád okresných národných výborov vykonávajú nábor. Výnimky môže určiť Ministerstvo financií v dohode so Štátnym úradom plánovacím.

Oddiel 4
Zabezpečovanie ďalšieho rastu zamestnanosti

§ 20
Zvyšovanie zamestnanosti žien

(1) Rady okresných národných výborov určia po prejednaní so zúčastnenými podnikmi plány zvýšenia zamestnanosti žien. V týchto plánoch určia počet žien, prípadne podiel žien na celkovej zamestnanosti, ktorý musia jednotlivé podniky dosiahnuť ku koncu roku.

(2) Pri určení plánov podľa ustanovenia odseku 1 prihliadajú rady okresných národných výborov najmä k miestnej situácii v pracovných silách, k vývoju zamestnanosti žien v podnikoch, k plánovanému rastu počtu pracovníkov a k povahe prác.

(3) Rady krajských národných výborov vykonávajú pôsobnosť určenú v odseku 1, pokiaľ ide o podniky s veľkým počtom pracovníkov a o podniky, ktoré majú krajské organizačné členenie, a to v tomto prípade po prejednaní s kompetentnými krajskými orgánmi týchto podnikov.

§ 21
Plány pracovných miest pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou

(1) Rady okresných národných výborov určia po prejednaní so zúčastnenými podnikmi plány pracovných miest pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou. V týchto plánoch určia počet miest v jednotlivých podnikoch, na ktoré musia podniky prijať uchádzačov z rád osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou.

(2) Pre určenie plánov pracovných miest pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou platia primerane ustanovenia § 20 ods. 2 a 3.

Oddiel 5
Zabezpečovanie stálosti pracovných pomerov

§ 22

Podniky sú povinné robiť všetky vhodné opatrenia na dosiahnutie stálosti pracovných pomerov. Za tým účelom musia najmä neustále zlepšovať kultúru práce, ochranu zdravia a bezpečnosti pri

práci, vytvárať najlepšie životné podmienky pre pracovníkov, podporovať ich iniciatívu, venovať pozornosť potrebám a ťažkostiam pracovníkov a s nimi ich riešiť a plniť starostlive všetky povinnosti vyplývajúce z pracovného pomeru.

§ 23

Národné výbory a ich výkonné orgány plnia svoje úlohy na úseku hospodárskej, kultúrnej a spoločenskej výstavby, najmä aj v starostlivosti o byty pre pracujúcich a v starostlivosti o ich zdravie, zásobovanie a stravovanie tak, aby napomáhali v najväčšej miere dosiahnutie stálosti pracovných pomerov.

Oddiel 6
Dozor nad zamestnávaním pracovníkov

§ 24

(1) Odbory rád okresných národných výborov vykonávajú dozor nad zamestnávaním pracovníkov. Najmä

a) kontrolujú, či pracovníci sú v podnikoch účelne zamestnávaní v súlade s potrebami štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva;

b) odhaľujú rezervy v pracovných silách v podnikoch;

c) kontrolujú, či podniky plnia plány zvýšenia zamestnanosti žien a plány pracovných miest pre osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou (§§ 20 a 21);

d) kontrolujú, či podniky dodržiavajú predpisy o zamestnávaní pracovníkov a plnia požiadavky socialistickej starostlivosti o pracujúcich a tak vytvárajú aj podmienky pre stálosť pracovných pomerov;

e) kontrolujú, či podniky dodržiavajú rozsah a podmienky určené rozhodnutím o súhlase k náboru (§§ 6 až 9).

V podnikoch, pre ktoré vykonávajú nábor pracovníkov odbory rád okresných národných výborov, kontrolujú tiež, či počet pracovníkov, ktorý sa má získať, zodpovedá skutočnej potrebe pracovných síl a či podnik plní povinnosti určené v § 14.

(2) Podniky sú povinné predložiť odborom rád okresných národných výborov na požiadanie podklady týkajúce sa zamestnávania pracovníkov, potrebné na vykonávanie dozoru podľa ustanovenia odseku 1.

§ 25

(1) Odbory rád okresných národných výborov v rozsahu dozornej činnosti určenom v § 24 ukladajú podnikom vhodné a primerané opatrenia na odstránenie nedostatkov spôsobených porušením predpisov o zamestnávaní pracovníkov.

(2) V otázkach, ktoré spadajú do pôsobnosti iných orgánov (napr. bezpečnosť pri práci, starostlivosť o ochranu zdravia pracujúcich), upozorňujú odbory rád okresných národných výborov kompetentné orgány na zistené závady.

§ 26

Odbory rád krajských národných výborov pomáhajú odborom rád okresných národných výborov pri výkone dozoru nad zamestnávaním pracovníkov. Najmä dozerajú, či sú vytvárané základné predpoklady pre zabezpečenie štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva pracovnými silami,

a v spolupráci s odbormi rád okresných národných výborov vykonávajú previerky na úseku plánu práce v najdôležitejších podnikoch.

Oddiel 7
Spoločné a záverečné ustanovenia

§ 27
Spolupráca s orgánmi odborovej organizácie

Podniky a národné výbory a ich výkonné orgány spolupracujú s orgánmi odborovej organizácie vo všetkých otázkach upravených týmto nariadením tak, aby sa dosiahlo čo najlepšieho súladu medzi záujmami a potrebami pracujúcich a potrebami národného hospodárstva.

§ 28
Pojem štátnych orgánov

Štátnymi orgánmi, na ktoré sa nevzťahujú ustanovenia zákona č. 70/1958 Zb. o úlohách podnikov a národných výborov na úseku starostlivosti o pracovné sily, sa rozumejú aj Československá akadémia vied a jej pracoviská, Československá akadémia pôdohospodárskych vied a jej pracoviská, Slovenská akadémia vied a jej pracoviská, ústredné ústavy a ústavy podriadené priamo ústredným úradom, s výnimkou jednotiek, ktoré vykonávajú hospodársku činnosť, a ďalej útvary, ústavy a ostatné rozpočtové organizácie v odbore Ministerstva národnej obrany.

§ 29

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Kopecký v. r.

Inž. Jankovcová v. r.

Barák v. r.

Inž. Šimůnek v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Bakuľa v. r.

David v. r.

Ďuriš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Macháčová v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Poláček v. r.

Tesla v. r.

Uher v. r.

Beran v. r.

Jonáš v. r.

Reitmajer v. r.

Dr. Škoda v. r.

Inž. Černý v. r.

Dvořák v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Generálplukovník Lomský v. r.

Dr. Neuman v. r.

Ouzký v. r.

Pospíšil v. r.

Inž. Púčik v. r.

Dr. Vlasák v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.